

Nové kompetencie akademickej knižnice: otvorená veda, otvorené repozitáre Košice, Slovensko 5. 11. – 7. 11. 2019

Účastnice:

Hana Vyčítalová, odd. 812

Petra Černošlávková, odd. 812

listopad 2019

Struktura cestovní zprávy:

1. Účel cesty

Účelem cesty byla vyžádaná přednáška o Institucionálním digitálním repozitáři NTK na 2. ročníku konference Nové kompetence akademické knihovny, která proběhla v rámci akce Týždeň vedy a techniky na Slovensku (4. – 10. 11. 2019). Organizátorem konference byla Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach a Univerzitná knižnica.

2. Časový průběh cesty

Harmonogram služební cesty:

5. 11. v 7:09 vlakem z Prahy do Košic

6. 11. účast na konferenci

7. 11. návrat do Prahy vlakem v 7:45

3. Průběh navštívené akce/jednání

Účastníky konference uvítala ředitelka Univerzitní knihovny PhDr. Daniela Džuganová a prof. RNDr. Peter Fedoročko, PhD., prorektor pro vědu a výzkum UPJŠ. Dopolodní blok byl věnován zejména aktivitám na podporu otevřeného přístupu na Slovensku. Mgr. Jitka Dobbersteinová z CVTI v Bratislavě se věnovala možnostem podpory OA v prostředí akademických knihoven (práce s citačními databázemi, metrikami, tvorba OA politik, semináře pro doktorandy, konzultace vydávání OA časopisů i publikování v časopisech aj.). Zajímavé byly statistiky otevřeného publikování na Slovensku, které prokazují v současnosti pokles publikování v režimu otevřeného přístupu, a to zejména u zelené cesty. Tyto statistiky pocházely ze zdrojů jako WOS, Scopus, 1findr a Dimensions. 57 slovenských časopisů je indexováno ve WOS, z toho je 23 % open access. Zmínila rovněž aktivity CVTI v oblasti OA (webináře, kurzy, učební texty) a chystané změny v rámci programu Horizon Europe na léta 2021 – 2027.

Přednáška JUDr. Adamové z Trnavské univerzity byla zaměřená na veřejné licence Creative Commons, představení jejich prvků, případů užití a nástrojů, které mohou pomoci s výběrem licence nebo s hledáním díla pod licencí CC (https://wiki.creativecommons.org/wiki/Marking_your_work_with_a_CC_license a <https://ccsearch.creativecommons.org/>).

PhDr. Ľubica Jedličková, PhD. ze Slovenské poľnohospodárskej univerzity v Nitre představila aktivity této univerzity na poli OA. Univerzita nemá přímo repozitář, pouze digitální archiv, tvořený bibliografickým systémem ARL s možností připojení plných textů. Ty jsou získávány v elektronické podobě z CD, digitalizací nebo harvestováním z jiných zdrojů. Běžně jsou také připojovány obálky a obsahy knih. Univerzita je členem Crossref, přiděluje DOI a zajišťuje kontrolu plagiátů a vystavení protokolu o originalitě obsahu prostřednictvím SimilarityCheck/iThenticate. Rovněž využívají Open Journal System na podporu publikování.

Odpolední blok zahájila přednáška z NTK o institucionálním repozitáři NTK (<http://repozitar.techlib.cz/>). Nejprve byl krátce představen i repozitář NUŠL a zbytek přednášky byl věnován institucionálnímu repozitáři, jeho koncepci a vývoji. V závěru byly shrnuty silné a slabé stránky institucionálních repozitářů. Přednáška byla zakončena ukázkou institucionálního repozitáře.

V další přednášce popsal prorektor pro informatizaci a řízení kvality na UPJŠ, prof. RNDr. Gabriel Semanišin, PhD., stav úložišť na univerzitě a výhledový plán jejich sloučení. Jedná se o různé zdroje, např. akademický informační systém, evidenci publikační činnosti, VŠKP, časopisy, vzdělávací a studijní materiály. Zatím jsou slučovány v rámci intranetového systému, který umožňuje ukládání plných textů a vyhledávání.

Jako další byl představen Digitální repozitář Katedry mediamatiky a kulturního dědictva Žilinské univerzity v Žilině (<https://repozitar.kmkd.uniza.sk/>). Přednášející

PhDr. Matúš Formanek zmínil, že nejprve využívali software Invenio, ale kvůli personální kapacitě nebyli schopni systém udržet. Nakonec tedy přešli na software DSpace, významně přispěli k překladu rozhraní softwaru do slovenštiny.

Poslední přednáška byla opět z prostředí UPJŠ, tentokrát z vydavatelství Šafárik Press. Provozují eshop Unibook, v rámci kterého běží i úložiště dokumentů, využívají open source systém Prestashop. Dokumentům je na vyžádání přidělováno DOI, i dokumentům, které jsou volně dostupné. Tím se zlepšuje dostupnost open access dokumentů.

4. Závěry/shrnutí

Díky vyžádané přednášce bylo rozšířeno povědomí o repozitářích NTK na Slovensku. Repozitář NUŠL byl zmíněn krátce, větší prostor byl věnován IDR. Zároveň jsme využily možnosti zjistit více o stavu vybraných repozitářů na Slovensku, včetně velkého chystaného projektu národního repozitáře, který by mělo realizovat CVTI.

5. Dokumentace

- Prezentace o IDR použitá na konferenci je dostupná z IDR: <http://repozitar.techlib.cz/record/1434>
- Program konference <https://www.upjs.sk/public/media/21686/konferencia-plagat.jpg>

6. Anotace ZC

Účelem cesty byla vyžádaná přednáška o Institucionálním digitálním repozitáři NTK organizátory 2. ročníku konference Nové kompetencie akademickej knižnice. Konference proběhla ve středu 6. 11. na Univerzitě Pavla Jozefa Šafárika v Košicích v rámci akce Týždeň vedy a techniky na Slovensku. Přednáška představila stručně NTK a repozitář NUŠL, poté se detailně věnovala institucionálnímu repozitáři a to z hlediska koncepce a budoucího vývoje. Následovalo shrnutí silných a slabých stránek vlastního institucionální repozitáře v obecné rovině. Přednáška byla zakončena ukázkou IDR.